

ДОБРОТОЉУБЉЕ

Φιλοκαλία (=Филокалия) → φιλία (=филия = љубав) + κάλος (=калос = добро, право, лепо)

Добротољубље = ризница духовног бдења и трезвљења, чувар чистоте ума, тајна школа умне молитве, књига образаца вежби и подвига, необманљиви вођа духовног сагледања, рај Светих Отаца, златна плетеница светих врлина, књига препуна Исусовог радовања и уживања, труба која нам поново дозива благодат - збирно речено: сам орган обожења благодаћу Духа Светог.

Вера и молитва = права вера и искрена **умносрдачна молитва је истовремено делатност речју и мишљу, срцем и умом, душом и телом, вољом и снагом**, духовним сагледањем, прозрењем и вежбом, саможртвеним живљењем и подвизавањем, личним упражњавањем и делатном љубављу; она се испољава као Христољубље и Богољубље, и пројављује се као делатно Братољубље и Човекољубље, јер само живот и дело, у свеживотном и свеличном саборном јединству, чине пуноћу православног духовног Предања
...увек су нераздвојно спојени и сједињени **словесност делатна и дело словесно...**

Истинска лепота = највећа Лепота и највеће Добро јесте Љубљени Син Божији и Син Човечији, Богочовек Исус Христос - Он је крајња мета сваког Добротољубља.

По Светом Писму, свима нам је један посао/дело/служба: **живети, радити и служити Богу на славу, и себи и људима на спасење.**

СВЕТИ АНТОНИЈЕ ВЕЛИКИ (251-356) Египат
Ἅγιος Αντώνιος ο Μέγας (=Ајос Антониос о Мегас)

III - УСТАВ ОТШЕЛНИЧКОГ ЖИВОТА (87-172)

14) Однос према болеснима

87. Устајући изјутра сваког дана, побрини се за болне којих има међу вама.

88. Посећуј болеснике и њихове судове напуни водом.

89. Све што можеш, све што ти је сувишно, подај болеснима у манастиру.

90. Ако те ава одреди да послужиш болеснима, потруди се од свег срца, па ћеш од Бога добити двојаку награду, то јест за послушност која је извршена са љубављу.

15) Однос према странцима

91. Ако ти какав брат дође у посету, чак и у невреме, прими га радосно како би он заблагодарио Богу и како се не би увредио.

92. Ако ти ма који брат дође у посету, у свему се смири пред њим, покажи расположење према њему Господа ради и бој се да се не узнесеш гордошћу.

93. Изглед твог лица треба да је тужан, осим кад ти дођу браћа путници. Тада узми на себе радостан изглед.

Љ) Узајамно општење

94. Буди скроман у свим својим делатностима.

95. У свему понашању твоме међу другима држи се као сиромах: не узноси се кад с ким разговараш, нити када певаш химну или хвалебну песму Богу. Када се нађеш у друштву, речи твоје нека су просте.

96. Са дечаком и младићем немој разговарати, нити се дружити. Такве не примај у заједнички живот да не би ђаволу дао места.

97. Са дечаком уопште немој разговарати, јер ће ти бити на саплитање.

98. Немој узимати за руку брата који стоји поред тебе, нити се дотичи његових образа, било да је старији или млађи од тебе.

99. Свим силама удаљавај се од људи који оскудевају у разуму и у савету.

100. Ако волиш спокојан живот, не улази у круг људи који се брину само о сујетним стварима. Ако се случајно нађеш у њиховом друштву, држи себе као да те и нема међу њима.

м) Разговор и, уопште, употреба језика

101. Не повишуј, не пуштај глас, то јест ћути у келији, изузев у молитвама које су уставом назначене.

102. Чувај се препирки језиком, обуздавај језик.

103. Не говори много да се од тебе не би удаљио Дух Божији.

104. Велико дело је бити ћутљив, угледајући се на Господа, Који је ћутао пред Иродом без обзира на његово звање.

105. Када се састанеш са вернима који су ти слични, више слушај и пази шта буду говорили са готовошћу да испуниш оно што је спасоносно. То ће бити много боље, него да се и сам уплећеш у разговор.

106. Кад одеш у посету код некога, нека страх Божији буде у срцу твоме и чувај уста своја да би се спокојан вратио келији својој.

107. Мудар човек добро зна како ће собом владати. Он не хита да говори, него добро мери када треба говорити, а када слушати. Напротив, неук човек не чува тајну, не управља језиком и не зауздава језик.

108. Кад си међу браћом, не говори сувише. Твоја питања нека буду кратка и изговорена са смирењем.

109. Речи твоје нека су благе и поучне. Сећај се да од говора долази или слава или срамота.

110. Не говори раздражљиво, него нека речи твоје буду обучене у мудрост и у разум, као уосталом и твоје ћутање. Нека су ти углед мудри оци наши, чије речи беху пуне мудрости и разума, исто као и њихово ћутање.

111. Језик твој нека је потчињен разуму, јер су речи противне разуму исто што и бодљикави шиљци и игле.

112. Клони се лажи, иначе ће она од тебе одагнати страх Божији.

113. Уста твоја нека увек говоре само истину.

114. Нека предмет твојих разговора буду добротинства Свевишњег Бога. Тиме ћеш постати достојан да од Њега примиш још већа добра.

115. Не распитуј се о злим делима, већ своју пажњу држи далеко од њих.

116. Не покрећи празне разговоре и оне који их воде избегавај како ти душа не би примила зло.

117. Презири пусте разговоре о свему што је светско.

118. Уздржавај се што више можеш од шале и забавних речи.

119. Не вичи и не говори сувише јако и брзо, јер је написано: „Ко много говори, неће избећи греха“ (Проповедник 10, 14).

120. Не буди упоран и не намећи своје речи, да у тебе не би ушло зло, то јест злоћа и препирање.

121. Не куни се ни у несумњивој, а камоли у сумњивој ствари.

н) У случају путовања

122. Кад те потреба натера да идеш у град, немој ићи сам.

123. Кад идеш по воду или путујеш, читај Псалме напамет и размишљај.

124. Идући на пут са братијом, унеколико се одвоји од њих да би одржао ћутање.

125. Идући путем не окрећи се десно и лево, већ са пажњом пребирај Псалме своје и умом се моли Богу. Немој се братимити са становницима места у ком се затекнеш.

126. У гомилу светских људи не иди, али немој ни фарисеје подражавати, јер они све чињаху само да се истакну.

127. Жени не дозвољавај да ти се приближи. Не дозволи јој да уђе у твоју собу, јер за њом иде бура помисли.

128. Са женом немој никада јести, и са дечаком се не дружи.

129. Када се јави потреба да негде ноћеваш, пази да се не покријеш са неким другим под једним покривачем.

130. Не лежи на једну рогожу са млађим од себе.

131. Не лежите по двоје на једну рогожу, осим у случају крајње потребе, па макар се радило и о твоме оцу или брату. Па и тада са великим страхом.

132. У манастирским гостионицама не седи дуго.

II Устројство унутрашњег живота

а) Исходно начело живота: ревност

133. Буди ревностан у стицању врлина, да се иначе не би навикао на немарност.

134. Чувај се да не охладниш у љубави према Богу.

135. Не одступај од добрих дела која си започео.

136. Не свраћај са пута свог усамљеништва.

137. Не остављај напоре које носиш ради врлине да не би постао лењив и немаран и да не би погрешео у последњи час, него љуби Господа до самог краја, те ћеш стећи милост.

138. Као што рушевине ван града служе свима за бацање смрдљиве нечистоте, тако и душа онога који лењиво и млитаво проходи усамљенички живот бива сметлиште свих страсти и греховне нечистоте.

б) Правило живота: воља Божија у заповестима

139. Ако си се доиста предао Богу, извршуј све Његове заповести, и све што ти се наређује врши марљиво ништа не изостављајући. Јер ако нешто будеш пропуштао, неће ти се опростити пређашњи греси твоји. Ако се, пак, тврдо решиш да све извршујеш до полагања живота, буди уверен да су сви пређашњи греси твоји већ опроштени.

140. Твоје мисли треба непрестано да се баве заповестима Господњим, око чијег извршавања треба свим силама да се постараш. Ни једну не треба да остављаш да ти се душа не би претворила у сметлиште свих нечистота.

141. Ако си почео неки посао, па видиш да није по вољи Божијој, одмах га напусти.

в) Циљ: слава Божија

142. Непрекидно се старај да се преко тебе прославља Отац твој Који је на Небесима (**Матеј 5, 16**).

г) Подсетници: подстицаји и подстрекачи ревности

21) О завету и првобитном жару

143. Не одступај од Бога ради трулежних ствари, него се сећај шта си обећао када је у теби пламтео жар стремљења ка богоугађању.

144. Старај се да не заборављаш значење своје одеће коју си обукао спочетка. Сети се суза свог покајања које си тада пролио и брзо одскочи од лоших помисли које те тајно поткрадају, како њима не би био увучен и у сама дела.

145. Непрестано и искрено се кај и ни на минуту се немој предати немарности и лењости.

22) О примерним ревнитељима

146. Не угледај се на оне који су слабији од тебе, већ на оне који су бољи од тебе.

147. Нека ти буду образац и пример они који љубе Бога од свега срца свог и стално чине добра дела. Немој се стидети да их питаш за животни савет будући да су савршени у врлинама.

148. Уклањај се од светских људи, који светски мисле и говоре само о земаљских стварима.

23) О обећаним добрима

149. Уколико испуњаваш све заповеђено, добићеш наслеђе које око није видело, о коме ухо није чуло и на које срце људско није помишљало (**1. Коринћанима 2, 9**).

150. Употреби светлост познања да се удостојиш рода праведних, док још има времена.

24) О смрти и Суду

151. Сети се да је младост твоја прошла, да су се снаге истрошиле, а да су немоћи порасле и да је већ близу време твог исхода, када ћеш имати да даш одговор за сва своја дела. Знај да тамо ни брат неће моћи брата да откупи, ни отац да избави сина.

152. Свагда се сећај изласка из тела и не испуштај мисао о вечној осуди. Уколико будеш тако поступао, нећеш никада сагрешити.

153. Мисли у самом себи и говори: „Може бити да ће ми овај дан бити последњи у овом свету“, и никада нећеш сагрешити пред Богом.

154. За сваки дан претпостављај да ти је последњи у овом свету, па ћеш се сачувати од грехова.

155. Своју келију претвори у тамницу, помишљајући да је за тебе већ све завршено и да ће већ ударити час твог одрешења од овог света.

156. Пази на себе да не би био одбачен у будућем веку. Тешко небрижљивима, јер им се крај приближава, а они немају наде на спасење, нити им има ко помоћи.

д) Узрочници успеха: благодатна помоћ Божија и лично устрђе и подвиг

д1) Помоћ свише привучена молитвом

157. Нека би нам Господ наш Исус Христос помогао да чинимо све што Му је угодно.

158. Пре свега изливај непрестану молитву и свагда благодари Богу за све што се с тобом догађа.

159. Труди се да изливаш непрестане молитве са сузама како би се Бог сажалио над тобом и са тебе свукао старог човека.

160. Немој престати да проливаш молитвене сузе и Бог ће се сажалити на тебе, олакшавши ти невоље због којих је тужна душа твоја.

161. Јеси ли рад да угодиш Богу? Предај се Господу Исусу Христу и Он ће те избавити и заштити.

д2) Лични подвизи и усрдност уопште

162. Потруди се да проходиш подвиге које ти предлагем: труд, сиромаштво, странствовање, лишеност, то јест нестицање, и ћутање. Они ће те учинити смиреним, а оно ће ти донети опроштај грехова. Смирење се састоји у томе да човек себе сматра великим грешником и да мисли да ништа добро не чини пред Богом, да воли ћутање и да се не рачуна ни у шта, да није упоран ни пред ким и да не настоји на својим речима, да одлаже своју вољу, да лице спушта доле, да смрт има пред очима, да се чува лажи, да не изговара празне речи, да не приговара старешини, да трпељиво сноси увреде и да себе принуђава на благодушно подношење свих тешкоћа и непријатности у животу. Постарај се, брате, да испуниш ова правила да твој живот не би био бесплодан.

163. Одбацимо све што пружа покој нашем телу. Овај живот не прецењујмо да бисмо живели у Богу Који ће нас у дан Суда питати да ли смо гладовали ради Њега, да ли смо жеђали и трпели наготу, да ли смо се скрушавали, стењали из дубине срца и испитивали сами себе о томе да ли смо достојни Бога. И тако, прионимо скрушености и туговању због грехова како бисмо обрели Бога. Презримо тело да бисмо спасли душе своје.

164. Изабери труд и он ће те заједно са постом, молитвом и бдењем избавити од сваке скверни. Телесни труд, наиме, доноси чистоту срца, а она чини да душа приноси плод.

165. Заволи милосрђе, обуци се у веру, не попуштај срцу да мисли зло, већ га нагони да за зло враћа добром, те тражи благост и ревнуј за сва дивна дела.

ђ) Настројење душе које доноси успех

ђ1) Пребивање у Богу са страхом, бодром пажњом и удаљавањем од греха и света

166. Нека твоја душа буде са Господом у свако време, а тело твоје на земљи нека буде као статуа и кумир, то јест безживотно.

167. Стој увек пред лицем Господњим са исправношћу.

168. Нека је страх Божији вазда пред нашим очима, као уосталом и сећање на смрт и одвраћање од света и свега светскога.

169. Умири сваки дан да би живео. Јер ко се боји Бога живеће у векове.

170. Буди бодар непрестано, да не би упао у лењост и немар.

171. Све светско замрзи и одвој од себе. У противном, оно ће тебе удаљити од Бога.

172. Омрзи све што је штетно за твоју душу.

НАСТАВИЋЕ СЕ